

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

De impact van het fit for 55 pakket op de Vlaamse fiscaliteit

Prof. dr. Rik Smet

Universiteit Antwerpen

Antwerp Tax Academy

Tiberghien advocaten

- **Krachtlijnen fiscale bevoegdheden gewesten**
- **De spelregels**
- **Hoe verhoudt dit zich tot het Fit for 55 pakket?**

Krachtlijnen fiscale bevoegdheden gewesten

▪ Algemeen

Autonome fiscale bevoegdheid (art. 170 §2 Grondwet)

- Principiële fiscale autonomie om om het even welke belasting in te voeren
- Vb. Vlaamse gewestbelastingen
  - belasting op afvalstoffen, op oppervlaktewateren, op grindwinning (opgeheven) ...
- *Ne bis in idem* wet – bicamerale procedure (art. 78 Gw)

Krachtlijnen van de fiscale bevoegdheidsverdeling

- Fiscale bevoegdheden o.b.v. de Bijzondere Financieringswet
  - De 12 “oneigenlijke” gewestbelastingen (art. 3 BFW)
    - Initieel federale belastingen
    - Regelgevende bevoegdheid voor de gewesten
    - 1. **Belasting op spelen en weddenschappen**
    - 2. **Belasting op automatische ontspanningstoestellen**
    - 3. **Openingsbelasting op slijterijen van gegiste dranken**
    - 4. **Successierechten en recht van overgang bij overlijden**
    - 5. **Onroerende voorheffing**
    - 6. **« Verkooprecht » op overdrachten onder bezwarende titel van in België gelegen onroerende goederen**
    - 7. **Hypotheekrechten en verdelingsrechten**
    - 8. **« Schenkingsrechten »**
    - 9. **Het kijk- en luistergeld**
    - 10. **De verkeersbelasting op de autovoertuigen**
    - 11. **De belasting op de inverkeerstelling**
    - 12. **Het eurovignet (let op: vanaf 2016: kilometerheffing (gewestbelasting (170 par. 2 GW) ipv « BFW-gewestbelasting »)(Bijz.W 26.12.2013)**

Krachtlijnen van de fiscale bevoegdheidsverdeling

- **Gewestelijke personenbelasting**

- **Aanvullende belasting op de federale personenbelasting**

- **Is belasting op belasting**

- **Daarna kan het gewest toekennen:**

- kortingen: forfaitair + voor alle personen die PB verschuldigd zijn in het gewest

- belastingvermeerderingen: proportioneel + **band met gewestelijke materiële bevoegdheden**
      - Maar hoe dit precies zou werken is nog onduidelijk

- belastingverminderingen en –kredieten: proportioneel of forfaitair + **band met gewestelijke materiële bevoegdheden**

- **Gewesten kunnen *niet* ingrijpen in de belastbare grondslag**

- Bijv. vrijstelling van inkomsten uit BEN onroerend goed

De spelregels

- **Versterkt legaliteitsbeginsel**
- **Gelijkheidsbeginsel**
- **“Federale loyauteit”**
  - De Belgische Economische en Monetaire Unie (“BEMU”)
    - Vrij verkeer van personen, goederen, diensten, kapitaal en nijverheid
    - Vgl. met de Europese vrijheden en de interne markt – maar dan binnen België
  - Deloyale fiscale concurrentie is verboden
  - Dubbele belasting is verboden
    - D.i. *juridische* dubbele belasting
    - Als dezelfde belastbare materie meermaals wordt belast in hoofde van dezelfde belastingplichtige
    - Vgl. met het “Turteltaks” debacle – ceci n’est pas une pipe

De spelregels – gewestelijke personenbelasting

- **Belastingverminderingen en –kredieten**
  - Gewesten zijn **exclusief** bevoegd voor **belastingverminderingen en –kredieten voor onder meer:**
    - Uitgaven voor **onderhoud en restauratie** van beschermde monumenten en landschappen (art. 145/36 WIB 1992)
    - **Energiebesparende uitgaven** in een woning, uitgez. intresten leningovereenkomsten art. 2 economische herstelwet 27 maart 2009 (art. 145/24 WIB 1992)
    - Uitgaven voor **dakisolatie** (art. 145/47 WIB 1992)
    - Uitgaven voor **vernieuwing van woningen** gelegen in een zone voor positief grootstedelijk beleid (art. 145/25 WIB 1992)
    - Uitgaven gedaan voor **vernieuwing van tegen een redelijke huurprijs in huur gegeven woningen** (art. 145/30 WIB 1992)

“Spelregels” en fiscaal instrumentalisme? enkele aandachtspunten

▪ Kenmerken van een behoorlijk belastingstelsel

- Eenvoud en efficiëntie
  - In het opzet, maar ook inzake de (kost van) inning / controle ...
- De structuur is belangrijker dan de hoogte van de tarieven
- Er is vooral nood aan desinstrumentalisering, niet aan bijkomende instrumentalisering (zie ook p. 22-23 <https://repository.uantwerpen.be/docman/irua/37ac83/128383.pdf>)
  - Hoge Raad van Financiën (“*Dringende noodzaak tot administratieve vereenvoudiging*” in personenbelasting)
  - *Afschaffing* fiscale koterij is ook een fiscale ingreep
  - Geldt ook voor andere belastingen

“Spelregels” en fiscaal instrumentalisme? enkele aandachtspunten

- Enkel als andere maatregelen niet mogelijk of minder efficiënt zijn (Mirrlees e.a.)
- Maak die belasting en wat wordt gestimuleerd / ontraden dan wel voldoende zichtbaar
  - Bijv. elektriciteitsfactuur – heffingen missen grotendeels hun doel
- Fiscaal instrumentalisme zet fundamentele rechtsbeginselen al snel onder druk
  - Rechtszekerheid
  - Legaliteitsbeginsel
  - Non-discriminatie / gelijkheidsbeginsel
- Draagt bij aan dikwijls al enorme complexiteit
- Uniciteit vs. fiscaal lappendeken tussen gewesten?

Verhouding met Fit for 55 pakket?

- **In de “oneigenlijke” gewestbelastingen**
  - *Wat* wordt belast: kan niet gewijzigd
  - Belastbare basis, tarief en verminderingen en vrijstellingen kunnen wel gewijzigd worden
- **In de gewestelijke personenbelasting**
  - Enkel verminderingen, vermeerderingen, kredieten en kortingen
  - Gelinkt aan de gewestelijke materiële bevoegdheden

Verhouding met Fit for 55 pakket? Enkele opties

- **Nieuwe “eigenlijke” belastingen op maagdelijke materies**
  - Milieugerelateerde heffingen, afval ...
  - Let op voor verbod op dubbele belasting
    - Bijv. belasting op “afnamepunten”, berekend op het via de punt afgenomen hoeveelheid elektriciteit = belasting op elektriciteitsverbruik
- **Onroerende voorheffing – in mindere mate ook in de personenbelasting**
  - Eerst en vooral: snoeien om te bloeien?
    - Welke bestaande stimuli hebben nog het gewenste effect en welke niet?
    - Welke stimuli kunnen beter in lijn gebracht worden met hernieuwde beleidsdoelstellingen?
    - Welke stimuli zijn voorbijgestreefd? Zijn niet meer compatibel met de huidige beleidsdoelstellingen?
    - Zijn er duidelijkere keuzes mogelijk? – zie eenvoud en efficiëntie
      - Over het bos en de bomen

Verhouding met Fit for 55 pakket? Enkele opties

▪ Onroerende voorheffing

- Bestaande vrijstelling voor investeringen in nieuw materieel of outillage (bijkomend) koppelen aan energiedoelstellingen
  - Deze vrijstelling kan worden uitgebreid tot (ook tweedehands) materieel en outillage met oog op opwekking van hernieuwbare energie – bijv. in de industrie
  - Percentage vermindering gekoppeld aan de meest energiezuinige keuze?
  - Consequente kwalificatie van bepaalde, grote installaties als materieel & outillage
    - In plaats van als “gebouw”
  - Eventueel gekoppeld aan de geleverde energie-inhoud in plaats van (potentieel) volume
- Verminderingen / vrijstellingen gekoppeld aan windmolens, zonneparken etc. en de gronden of gebouwen waar die op staan
- Fiscale energiegerelateerde stimuli lijken veelal gericht op / ingegeven door particuliere woningbouw

Verhouding met Fit for 55 pakket? Enkele opties

▪ Registratierechten

- Vermindering / vrijstelling voor vestiging van opstal met oog op installatie zonnepanelen of windmolens?
- Vermindering verkoop / schenkingsrechten in geval van energetische renovaties
  - Enkel voor enige en eigen gezinswoningen – is dat logisch vanuit een FF 55 bril?
    - Misschien hebben voornamelijk (toekomstige) huurwoningen baat bij energetische renovatie?
  - Quid voorwaardelijke vermindering successierechten in geval van energetische renovaties?
  - Bijv. als de ouderlijke woning energetisch aantoonbaar wordt gerenoveerd binnen bepaalde periode
- Kan men ook hier snoeien om te bloeien?

Verhouding met Fit for 55 pakket? Enkele opties

- **Link met subsidieregelingen**
  - Administratieve rompslomp zou vooral ook groot zijn bij de bestaande subsidieregelingen
  - Kan ook hier een en ander worden gestroomlijnd?

Verhouding met Fit for 55 pakket? Enkele opties

- **Belasting op de inverkeerstelling, verkeersbelasting en kilometerheffing**
  - Differentiëring op basis van de brandstof en het verbruik
  - Maar wat met de totale CO2 uitstoot van de wagen?
    - Rekening houdend met de volledige levenscyclus
    - Productie van de (grondstoffen voor de) wagen zelf vormt een groot deel van de totale CO2 productie
      - Overstap naar nieuwe wagen is vanuit CO2 oogpunt vermoedelijk interessanter voor wie veel kilometers rijdt. Eerder dan voor wie weinig rijdt.
  - Belasting op de inverkeerstelling i.f.v. aard en verbruik van de motor lijkt logisch
    - Want vrijstelling / vermindering voor elektrische wagens stimuleert de aankoop ervan
    - Maar geldt dat ook en in dezelfde mate voor de jaarlijkse verkeersbelasting?
    - Vermoedelijk niet voor wie weinig kilometers rijdt
  - Een kilometerheffing kan best wel rekening houden met het verbruik per gereden kilometer
    - Want is louter gekoppeld aan de gereden kilometers (fileleed – gebruik van de infrastructuur)
    - Bijv. volledig elektrisch = geen of lagere kilometerheffing
    - Benzine / dieselmotor = hogere kilometerheffing

Belangrijkste aandachtspunten

- Onthoud en respecteer de (grondwettelijke) spelregels
- Eenvoud en efficiëntie
- Fiscaal instrumentalisme als laatste optie
- Desinstrumentalisering is ook een fiscale ingreep

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Vragen?

Prof. dr. Rik Smet

Universiteit Antwerpen

Antwerp Tax Academy

Tiberghien advocaten